

17.5.2013

Päätös avoimen tiedon ohjelmasta

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut avoimen tiedon ohjelman.

Toimikausi

17.5.2013 - 30.6.2015

Tausta

Valtioneuvoston periaatepäätös 3.3.2011 linjaa tietopoliittiset periaatteet julkishallinnon digitaalisten tietoaisteiden saatavuudesta. Julkisten tietoaisteiden tulee olla avoimesti saatavilla ja uudelleen käytettävissä yhtenäisin, selkein ja kaikille tasapuolisin ehdoin.

Julkisen tiedon hyödyntäminen on pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman strategisen toimeenpanosuunnitelman kärkihankkeita kestäväen talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyven vahvistamiseksi. Sitä edistään avaamalla julkisin varoin tuotettuja tietovarantoja kansalaisten ja yritysten käyttöön. Näin avataan markkinoita uusille palveluille ja liiketoimintamahdollisuuksille. Kärkihanke kuuluu kestäväen talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyven vahvistamisen painopistealueelle.

PSI (Public Sector Information) –direktiivin (2003/98/EY) uudistaminen perustuu siihen, että kaikki julkisen sektorin hallussa olevat julkiset tiedot, joihin ei sovelleta jotakin direktiiviehdotukseen sisältyvää poikkeusta, ovat uudelleen käytettävissä kaupallisiin ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin. Tietoaisteiden luovuttamisesta saisi pääsääntöisesti veloittaa enintään marginaalikustannukset.

Julkishallinnon tietovarantojen saatavuutta ja käyttöä pohtinut työryhmä esitti loppuraportissaan Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt (Valtiovarainministeriön julkaisu 2/2012) linjaukset tietoluovutusten maksuja koskevista periaatteista ja julkisen hallinnon avoimen datan ja perusrekisterien käyttöehdoista.

Julkisen hallinnon ICT-strategian linjauksiin sisältyy avoin tieto ja tiedon yhteiskäyttö. Digitaalisen talouden tulevaisuutta pohtineen ICT 2015-työryhmä ehdotti raportissaan 21 polkua kitkattomaan Suomeen avoimen tiedon ohjelman käynnistämistä ja kansallisen avoimen datan portaalien toteuttamista nopealla aikataululla.

Useat julkishallinnon kehittämissuunnitelmat ja –hankkeet korostavat avoimen datan saatavuuden merkitystä. Avaamalla julkisia tietovarantoja jatkokäyttöä varten tähdätään myös kansalaisyhteiskunnan toimivuuden ja demokratian edistämiseen sekä julkishallinnon tuottavuuteen.

Suomi liittyi 23.4.2013 avoimen hallinnon kumppanuushankkeeseen (Open Government Partnership) sille esitellyn toimintasuunnitelman mukaisesti. Suomen toimintasuunnitelman yhtenä osa-alueena on avoin tieto. Muut osa-alueet ovat avoin toiminta, selkeä kieli ja hallinto mahdollistajana.

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä (HALKE) puolsi 18.4.2013 avoimen tiedon ohjelman 2013-2015 käynnistämistä valtiovarainministeriön johdolla.

Tavoite/tehtävä

Avoimen tiedon ohjelman 2013-2015 perustana ovat hallinnon avoimuuden, tiedon jakamisen, yhteentoimivuuden ja yhteiskäytön periaatteet. Useiden eri hankkeiden ja toimenpiteiden avulla tähdätään siihen, että julkiset tietovarannot olisivat mahdollisimman laajasti kansalaisten, yritysten, yhteisöjen, koulutuksen ja tutkimuksen sekä toisten viranomaisten hyödynnettävissä. Tavoitteena on avata tietovarantoja hallitusohjelman ja valtioneuvoston periaatepäätösten mukaisesti systemaattisesti ja mahdollisimman nopeasti.

Suurimmat hyödyt tietovarantojen avaamisesta palvelujen ja uuden liiketoiminnan kehittämiseen ja tiedon hyödyntämiseen saadaan, kun eri tietolajeja voidaan yhdistää toisiinsa. Merkittävien taloudellisten ja yhteiskunnallisten hyötyjen saaminen edellyttää tietovarantojen avaamista mahdollisimman laajasti ja pitkäjänteisesti.

Suomessa tietovarantojen avaaminen lähti näyttävästi liikkeelle v. 2012 maastotiedoista ja jatkui sää-, ilmasto- ja meridatan sekä ilmastomallien avaamisella vuonna 2013. Valtiontalouden vuosia 2014-2017 koskevan kehyspäätöksen mukaan tietovarantojen avaamista jatketaan tilastoaineistoilla, yritystiedoilla, liikenne- ja viestintädatalla sekä lentokenttähavainnoilla. Tietovarantojen avaamista edistetään kokonaisuutena ja vaiheittain edeten. On tärkeää, että virastot ja laitokset avaavat jatkuvasti myös sellaisia julkisia tietoaaineistoja, joiden avaaminen ei edellytä lisärahoitusta.

Avoimen tiedon ohjelma on toimenpideohjelma, jonka avulla koordinoitaan ja seurataan kokonaisuutta ja konkreettisia toimenpiteitä tietovarantojen avaamiseksi, luodaan yhteisiä käytäntöjä ja tuetaan ja vauhdi-

tetaan prosessia ja eri tahojen osallistumista siihen. Päämääränä on, että tietovarantojen avaamisesta tulee osa hallinnon normaalia toimintaa, ja se otetaan huomioon jo tietojärjestelmiä suunniteltaessa ja hankittaessa.

Avoimen tiedon ohjelman avulla toteutetaan julkisen hallinnon ICT-strategiaa ja avoimen hallinnon hankkeen sitoumusten toimeenpanoa.

Organisointi

Avoimen tiedon ohjelma käynnistetään valtiovarainministeriön johdolla ja toteutetaan verkostomaisena yhteistyönä. Ministeriöt ovat omilla toimialoillaan kokoavina solmuina.

Ohjausryhmä

Valtiosihteeri Sari Raassina, valtiovarainministeriö (puheenjohtaja)
Valtiosihteeri Tuire Santamäki-Vuori, valtiovarainministeriö (varapuheenjohtaja)

ICT -johtaja Timo Valli, valtiovarainministeriö
Pääjohtaja Petteri Taalas, varalla johtaja Juhani Damski, Ilmatieteen laitos
Pääjohtaja Arvo Kokkonen, Maanmittauslaitos
Pääjohtaja Rauni Hagman, Patentti- ja rekisterihallitus
Pääjohtaja Marjo Bruun, Tilastokeskus
Pääjohtaja Lea Kauppi, SYKE
Ylijohtaja Hannu Luntiala, Väestörekisterikeskus
Lainsäädäntöneuvos Hannu Taipale, valtiovarainministeriö
Yksikön päällikkö Riku Jylhänkangas, valtiovarainministeriö

Pysyvät asiantuntijat:

KTT Heli Koski, ETLA
Kehitysjohtaja Pekka Koponen, Forum Virium Helsinki
Forum Virium Helsinki
Open Knowledge Finland ry:n puheenjohtaja Petri Kola
Erityisasiantuntija Tommi Karttaavi, Suomen Kuntaliitto
Johtaja Asta Manninen, Helsingin kaupunki
Kehityspäällikkö Aleksi Yrttiaho, varalla erikoissuunnittelija Antti Tuomi, Terveystieteiden tutkimuskeskus
Tutkimus- ja kehittämisjohtaja Jyrki J. Kasvi, Tieteiden tutkimuskeskus
Tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio
Kehityspäällikkö Sami Kallinen, YLE

Sihteeristö:

Neuvotteleva virkamies Anne Kauhanen-Simanainen, valtiovarainministeriö
Neuvotteleva virkamies Mikael Vakkari, valtiovarainministeriö

Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata avoimen tiedon ohjelman etenemistä, yhteensovittamista ja toteutumista valtioneuvoston periaatepäätösten, hallitusohjelman ja julkisen hallinnon ICT –strategian mukaisesti. Ohjausryhmä kokoontuu ohjelman aikana 1-2 kertaa vuodessa.

Valmistelu- ja koordinoitiryhmä

Valmistelu- ja koordinoitiryhmä valmistelee, kokoaa ja priorisoi Avoimen tiedon ohjelman toimenpidesuunnitelman ja koordinoi toimenpiteitä eri vastu- ja yhteistyötahojen kanssa ohjelman linjausten mukaisesti. Myös avoimen hallinnon hanke tuottaa demokratianäkökulmasta esityksiä avoimen tiedon ohjelmaan.

Puheenjohtaja: Neuvotteleva virkamies Anne Kauhanen-Simanainen, valtiovarainministeriö

Varapuheenjohtaja: Neuvotteleva virkamies Mikael Vakkari, valtiovarainministeriö

Jäsenet:

Viestintäneuvos Taru Rastas, liikenne- ja viestintäministeriö

Kulttuuriasianneuvos Minna Karvonen ja opetusneuvos Juha Haataja, opetus- ja kulttuuriministeriö

Kaupallinen neuvos Antti Eskola, työ- ja elinkeinoministeriö

Erityisasiantuntija Jari Jauhiainen, oikeusministeriö

Neuvotteleva virkamies Sari Kantola, valtiovarainministeriö

Controller Timo Hattinen, valtiovarainministeriö

Erityisasiantuntija Olli-Pekka Rissanen, valtiovarainministeriö

Neuvotteleva virkamies Markus Rahkola, valtiovarainministeriö

Valmistelu- ja koordinoitiryhmä kokoaa yhteistyökumppanikseen ohjelman yhteistyö- ja asiantuntijaverkoston. Yhteistyöverkoston avulla muodostetaan joustavasti ja tarpeen mukaan tehtäväkohtaisia asiantuntijaryhmiä esimerkiksi laatimaan jokin rajattu selvitys tai ratkaisemaan jokin erityiskysymys.

Ohjelmaan kuuluvat omina projekteinaan avoimen datan palvelun ja JulkICT Labs- kehittämissympäristön perustaminen.

Ohjelman etenemisestä raportoidaan hallinto- ja kuntaministerille, hallinto- ja aluekehityksen ministerityöryhmälle, ICT 2015-seurantaryhmälle ja julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnalle.

Valtiovarainministeriö voi täydentää ohjelman organisointia ja perustaa ohjelmaa edistäviä projekteja ja työryhmiä esille tulevien tarpeiden mukaisesti.

Kustannukset ja rahoitus

Ohjausryhmä ja valmisteluryhmä työskentelevät virkatyönä. Ryhmien jäsenille ei makseta palkkioita. Kukin organisaatio vastaa edustajiensa matkakustannuksista. Ulkopuolisilta ostettavien palvelujen kustannukset maksetaan momentin 28.70.01 (Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen, siirtomääräraha 3 v.) määrärahasta. Mahdolliset arvonlisäveromenot kirjataan momentille 28.01.29 (Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot, arviomääräraha). Valtiovarainministeriö tekee hankinnoista erilliset päätökset.

Aikataulu

Ohjelman määräaika on 30.6.2015 asti.

Hallinto- ja kuntaministeri Henna Virkkunen

Yksikön päällikkö

Mikael Kiviniemi

Jakelu

Liikenne- ja viestintäministeriö
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Tekes
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työryhmän jäsenet ja heidän organisaationsa

Tiedoksi

Eduskunta
Ministeriöt
Valtioneuvoston kanslia
Oikeuskanslerin virasto
Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (JUHTA)
Kunnat

